

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

1999 йил 28 июль чоршанба

Сотувда эркин нархда № 148 (2186)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ МАЖЛИСИ

27 июль куни Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йилнинг биринчи ярим йиллигида республикани ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари, иқтисодий ислохотларнинг бориши ҳамда иқтисодий ривожлантириш устувор йўналишларининг амалга оширилишига бағишланган мажлиси бўлиб ўтди. Унда Қорақалпоғистон Республикаси Жўрғи Кенгеси ва Вазирлар Кенгаши раислари, вилоятлар ва Тош-

кент шаҳри ҳокимлари, вазирлик, кўмита, корпорация, концерн, компания, уюшма ва идоралар раҳбарлари қатнашди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов мажлисда маъруза қилди.

Давлатимиз раҳбари ўтган ярим йил давомида жамиятимизни ислоҳ қилиш, макроиқтисодий барқарорликка эришиш, иқтисодий бarcha соҳаларининг изчил ривожланишини таъминлаш йўлида яна бир муҳим қадам қўйилганини, аҳолини иж-

тимоий муҳофаза қилиш масаласини муваффақиятли ҳал этиш учун шароит яратилганини таъкидлади.

Юртбошимиз мамлакатимиз гафла мустақиллигини мустаҳкамлаш, қишлоқ хўжалигини ривожлантириш борасида жорий йил муҳим босқич бўлганини қайд этди. Бу ютуқлар соҳани ислоҳ қилиш бўйича амалга оширилган ишларнинг натижасидир, деди Президент.

Йўлбошчимиз бугунги кундаги асосий вазифа ислохотлар ва янгиланиш

йўлидан орқага қайтмай, халқ турмушини яхшилаш, мустақиллигимизни янада мустаҳкамлаш, мамлакатимизнинг халқаро обрўини ошириш, юртимиздаги барқарорлик, тинчлик ва тотувликка бўлаётган таҳдидларга нисбатан оғоҳ бўлиш эканлигини алоҳида уқтирди.

Мажлисида жорий йилнинг олти ойи давомида иқтисодий ўсишга эришилгани, саноат, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқариш, чакана савдо, аҳолига пул-

лик хизматлар кўрсатиш ва иқтисодиётга инвестиция ётқириш ҳажми ортгани қайд этилди.

Айни пайтда корхоналарнинг ислоҳ қилиш суръатларининг пастиги туфайли уларнинг молиявий аҳволи мураккаблигига қўлмоқда. “Ўзбекнефтгаз” миллий ҳолдинг компанияси, Энергетика ва электрлаштириш вазирлиги, Коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги, Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги тизимида ўзаро қарзлар миқдори ҳамон юқори.

“Ўзавтосаноат” ва “Ўзмашсаноат” уюшмалари, “Ўзқишлоқхўжаликмаш-холдинг” компанияси, “Кўмир” акциядорлик бирлашмасида дебиторлик-кредиторлик қарзлари қисқармапти. Бир қатор инвестиция лойиҳалари, корхоналар акцияларини хорижий инвесторларга сотиш, шунингдек, хусусийлаштириш ва давлат тасарруфидан чиқариш ҳисобига бюджетга маблаг тушириш борасида ҳам қўлоқлик мавжуд.

Кун тартибидagi масала юзасидан Бош вазир ўринбосари, Давлат мулкни бошқариш ва тadbirkorликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитаси раиси В.Чен, Бош вазир ўринбосари А.Исоев, коммунал хизмат кўрсатиш вазири Ф.Муҳамедов ва бошқаларнинг ахбороти тингланди.

Мажлисида муҳокама этилган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

Мажлисида Олий Мажлис Раиси Э.Халилов, Бош вазир ў.Султонов, Президентнинг Давлат маслаҳатчилари, Бош вазир ўринбосарлари иштирок этди.

(ЎЗА) СУРАТЛАРДА: мажлис пайти. А. Тўраев олган суратлар.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

Давлат бюджетига солиқлар ва тўловлар бўйича имтиёзлар беришни тартибга солиш тўғрисида

Солиқ имтиёзлари аниқ берилишини таъминлаш, барча хўжалик юритувчи субъектлар томонидан бюджетнинг даромад базасини шакллантиришнинг ягона тамойилларини белгилаш мақсадида:

1. Хайрия ҳамда бошқа жамғармалар ва жамиятларга, шунингдек, улар томонидан ташкил қилинган корхоналар ва бошқа шўба тузилмаларига солиқлар, йиғимлар ҳамда божхона тўловлари бўйича берилган имтиёзлар 1999 йилнинг 1 сентябидан бошлаб улар амалга оширадиган нотижорат фаолиятига жорий этилиши белгилаб қўйилсин.
2. Тижорат фаолиятининг айрим турларига солиқ солиш бўйича амалдаги қонунчиликда кўзда тутилган имтиёзлар мазкур жамғармалар, жамиятлар, корхоналар ва тузилмаларга умумий асосларда татбиқ этилади.
3. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги бир ой муддатда вазирликлар ва идораларнинг меъёрий ҳужжатлари мазкур Фармонга мувофиқ ҳолга келтирилишини таъминласин.
4. Ушбу Фармоннинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ў.Султонов зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ
Тошкент шаҳри,
1999 йил 26 июль.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВГА

Ҳурматли Ислам Абдуганиевич!
Хар қандай давлатнинг эжаҳон миқёсидаги нуфузи ва обрў-эътибори, аввало, унинг аҳолисининг тинч-фаровон ва оқойишта ҳаёти, моддий ва маънавий тараққиёти билан белгиланади.

Кўп миллатли мустақил Ўзбекистонимиз билан шу нуқтаи назардан биз ҳар қачна фахрлансак арзийди. Сизнинг оқилона ва одилона сиёсатингиз туфайли биз шунчалик қисқа муддатда ҳар бир соҳада оламшумул ютуқларга эришганимиз сир эмас.

Ўзбекистон Республикасининг ажралмас бир қисми бўлган кўп миллатли Қорақалпоғистонда иқтисодий, маънавий жабҳаларда қўла қиритилган муваффақиятларнинг бош омили халқлар ўртасидаги дўстлик, ҳамжihatлик ва бу йўлдаги Сизнинг тинимсиз сай-ҳаракатларингиз деб биламиз.

Бунинг яна бир аққол исботини биз Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши томонидан ўтказилган “Миллатлараро ва конфессиялараро ҳамжihatлик — барқарорлик омили” мавзусидаги илмий-амалий конференция мисолида кўришимиз мумкин. Унда Қорақалпоғистондаги ҳар бир фуқаро, ўз динидан, эътиқодидан, миллатидан ва келиб чиқишдан қатъи назар, мустақиллигини мустаҳкамлаш учун Сизнинг ички ва ташқи сиёсатингизни тўла қўллаб-қувватлаш, келажакда буюк давлатимизни янада ривожлантириш, келгуси авлодларга биздан оқдод ва обод Ватан қолдириш учун оқоҳлини бир зум ҳам унутмасдан, бир-биримизга йўдош, қўдош ва елкадош бўлиши лозимлиги кўп бор таъкидланди.

Сизга тоғлас куч-қувват, сиёсий фаолиятингизда муваффақиятлар тилаймиз.

Ю.КУЛАКОВ,
Қорақалпоғистон Республикаси рус миллий-маданий маркази раиси.
С.НУРҲУЖАЕВ,
Қорақалпоғистон Республикаси қозоқ миллий-маданий маркази раиси.
З.ТЕН,
Қорақалпоғистон Республикаси кореец миллий-маданий маркази раиси.

ТАДБИРКОРЛИК — ЮКСАЛИШ ГАРОВИ

Президент Ислам Каримовнинг Вазирлар Маҳкамаси 1999 йил биринчи ярмидаги иқтисодий ислохотлар якунига бағишланган йиғилишида сўзлаган маърузаси

Ҳурматли мажлис қатнашчилари!
Бугун сиз билан мамлакатимизнинг 1999 йил биринчи ярмидаги иқтисодий ва ижтимоий ривожланиш якунларини муҳокама қилмоқдамиз. Бу йил янги аср арафасида иқтисодиётимизни ислоҳ қилиш ва такомиллаштиришга қаратилган йирик миқёсдаги дастур учун мустаҳкам замин ва пойдевор бўлиб хизмат қилиши керак.

Шу сабабли ана шу пойдеворни бунёд этишда нималарга эришганимиз ва эришаётганимизни танқидий нуқтан назардан таҳлил этиш, жорий йилга мўлжалланган устувор вазифаларни қай даражада амалга ошира олганимизни баҳолаш, ислохотлар йўлида изчил олга ҳаракат қилишимизга нималар ҳалатқиб бериб, нималар таъқинлик қилаётганини ҳақида очик-ойдин гаплашиш керак бўлади.

Бир сўз билан айтганда, биз бугун ўз фаолиятимизга ҳолисона ва ошқорча баҳо беришимиз, ижобий сийлашларни эътироф этиш билан бирга, энг муҳими, ишчимиздаги заиф ва оқоқ жойларни ҳам аниқлаб, уларни бартаф қилиш чораларини белгилаб олишимиз зарур.

Мен бугунги мажлисининг асосий маъноси ҳамда вазифаси мана шунда деб биламан.

Агар шу нуқтан назардан ярим йиллик натижаларини таҳлил қилганда бўлса, мен, аввало, жамиятимизни ислоҳ қилиш, макроиқтисодий барқарорликка эришиш, мамлакатимиз иқтисодиётининг амалдаги барча соҳаларининг изчил ривожланишини таъминлаш йўлида яна бир муҳим қадам қўйилди, деб айтаман.

Ярим йиллик мобайнида янги ички маҳсулотнинг ўсиши 3,8 фоизни ташкил этди. Саноат маҳсулотини ишлаб чиқариш

ҳажми 5,6 фоизга, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ишлаб чиқариш — 6,8 фоизга, қурилиш-пудрат ишлари — 2,4 фоизга ошди.

Жорий йилда кимё ва нефть-газ саноати, машина-созлик ва металлургия ишлов бериш, энгил саноат, озиқ-овқат, ўрмончилик, ёрочни қайта ишлаш ва целлюлоза-қоғоз саноати каби тармоқлар изчил суръатлар билан ривожланди. Саноатда меҳнат унумдорлиги 9,6 фоизга ошди. Газ қазиб олиш, бензин, дизель ёқилғиси, су-юктирилган газ, энгил машиналар, лифтлар, фосфат ўнгитлар, бир қатор истеъмол моллари ишлаб чиқариш ҳажмлари ошди.

Ярим йиллик мобайнида қўлга қиритилган ижобий ютуқлар сифатида молия ва пул-кредит тизимининг янада мустаҳкамланганини ҳам айтиб ўтиш лозим. Солиқ ва пул муомаласини тартибга солиш сиёсати соҳасида қўрилган қатъий чоралар натижасида биз давлат бюджетини янги ички маҳсулотга нисбатан 2,2 фоиз камомад билан тўлдирганга муваффақ бўлдик. Бу мўлжал қилинган кўрсаткичлардан анча паастдир.

Пул-кредит сиёсати соҳасида пул ҳажмининг ўсишини назорат қилувчи самарали механизм ишлаб чиқилди ва ў инфляцияни жилавланш учун кучли омил бўлиб хизмат қилди.

Биринчи ярим йиллик давомида ўртача ойлик инфляция кўрсаткичи 1,9 фоизни ташкил этди, эмиссия натижалар бўйича 3,4 миллиард сўм иқтисод қилинди.

Кўп вақтдан буён Марказий банкнинг қайта молиялаш ставкалари ойнага 3 фоиз миқдорда барқарор бўлиб келмоқда. Бу эса ўз навбатида банкларнинг инвестицион кредитлари ҳажмини кенгайтириш ва умумий кредит ресурслари ҳажмида уларнинг ўлушини 55,2 фоизга ошириш имконини берди.

Иккинчидан, макроиқти-

содий барқарорликка эришилгани жорий йилда йилнинг энг устувор вазифаси — аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш масаласини муваффақиятли ҳал этиш учун реал шароит яратди. Халқимизни ижтимоий жihatдан муҳофаза этиш масаласи эса, ўзингизга яхши маълумки, ислохотлар жараёнининг асосий тамойилини, керак бўлса, маъно-моҳиятини ташкил этди.

Янги ички маҳсулотнинг аҳоли сонига нисбатан тез суръатлар билан ўсиши туфайли одамларнинг турмуш даражасини изчил ва барқарор равишда оширишга имкон туғилди. Иш ҳақи, нафақалар ва стипендияларни ошириш юзасидан қабул қилинаётган қарорлар ҳам бунга амал қилмоқда.

Кунга кеча 1 августдан эътиборан ўртача иш ҳақи, стипендиялар, пенсия ва нафақаларнинг 1,4 баробар ошириш ҳақида Фармон қабул қилинди. Агар январь ойидан иш ҳақи ва пенсия, стипендияларнинг оширилганини қўшиб ҳисоблайдиган бўлсак, бу рақам йил бўйича 1,7 баробарини ташкил этди. Бу тахмин қилинган инфляция, яъни нарх ошини суръатларига нисбатан 3 марта кўндр. Иш ҳақини ошириш учун қўшимча 50 миллиард сўмлик бюджет маблағлари қилириб топилди.

Аҳолининг ночор табақалари — кам таъминланган оналлар, ногиронлар, ёлғиз нафақалдорларга давлат томонидан кўрсатилаётган ижтимоий ёрдамнинг аниқ бориб етишига катта аҳамият берилмоқда. Аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш таъминлашга алоҳида эътибор берилмоқда. Шу мақсадда ҳар бир аҳоли манзилини ичимлик сув ва табиий газ билан таъминлашнинг кўзда тутадиган махсус дастур қабул қилинган.

Фақат ўтган ярим йиллик мобайнида 900 километр атрофида водопровод ва 2 минг километрдан зиёд газ қувири тармоқлари ишта ту-

сўм маблаг ажратилди. Бугунги кунда амалга оширилган давлат дастури изчиллиги сиёсат туфайли 16 ёшга тўлмаган фарзандлари бўлган бир миллиондан ортиқ оила, 260 мингдан зиёд кам таъминланган оила ва икки ёшга тўлмаган гўдаклари тарбия қилаётган, 540 минг ишлагандиган она давлатдан ёрдам пули олмақда.

Соғлиқни сақлаш тизимини ислоҳ қилишга қаратилган давлат дастури изчиллиги билан ҳаётга жорий қилинмоқда. Республика, вилоят ва туманлар миқёсида жадвал тартибда қўрсатишнинг яхлит тизими ишлаб чиқилмоқда. Қишлоқ жойларда қишлоқ врачлик пунктларини ташкил этиш ривожланиб бормоқда.

Тиббий хизматнинг амбулатория-поликлиника ва бошқа кундузги шақлларда меҳини ёрдами кенгайтирилди. Бу соҳада хусусий табибнинг муассасаларининг фаолияти ҳам жонланиб бормоқда. Бугунги кунда мамлакатимизда 1300 дан зиёд хусусий табибнинг муассасалари мавжуд ва 3000 дан ортиқ врач хусусий тарзда фаолият кўрсатмоқда.

Соғлиқни сақлаш тизимини ислоҳ қилиш ва мустаҳкамлаш борасида қўрилган чора-тадбирлар натижасида оналар ва чақалоқлар ўлими, бир қатор ўткир инфекция касалликлар камайиб бормоқда.

Аҳолини ижтимоий муҳофаза қилишга қаратилган тадбирлар тизимида ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш, аҳолини, биринчи гада, қишлоқ аҳолини ичимлик сув ва табиий газ билан таъминлашга алоҳида эътибор берилмоқда. Шу мақсадда ҳар бир аҳоли манзилини ичимлик сув ва табиий газ билан таъминлашнинг кўзда тутадиган махсус дастур қабул қилинган.

Фақат ўтган ярим йиллик мобайнида 900 километр атрофида водопровод ва 2 минг километрдан зиёд газ қувири тармоқлари ишта ту-

шйрилди. Бу рақам қишлоқ жойларда тегишли тарзда 850 ва 1950 километрни ташкил этди. Эътибор қилган бўлсангиз, барча водопровод ва газ қувири тармоқларининг 95 фоизи айнан қишлоқ жойларда ётқизилди.

Шу билан бирга, водопровод ва газ қувирилари ётқириш бўйича мўлжалланган дастурнинг атиги 47 фоиз даражасида бажарилганини таассуф билан қайд этиш лозим. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятларнинг ҳокимликлари, Коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги ва аҳолини ичимлик сув ва газ билан таъминлашга масъул бўлган бошқа вазирлик ҳамда идоралар йил охирига қадар йўл қўйилган қўлоқликни бартаф этиш, водопровод ва газ қувирилари ётқириш бўйича белгиланган топшириқларини сўзсиз ало этиш юзасидан барча чора-тадбирларни қўришлари шарт.

Учинчи. Жорий йилда гафла мустақиллигини мустаҳкамлаш, қишлоқ хўжалигини ривожлантириш ва ислоҳ қилиш бўйича яна бир дадил қадам қўйилди.

25 июлгача бўлган маълумотга кўра, мамлакатимиз деҳқонлари 3,6 миллион тонна гафла маҳсулотини йиғиб-териб олдилар. Давлатта 2,2 миллион тоннадан зиёд гафла топширилди, яъни белгиланган марралар шараф билан бажарилиди.

Бу, энг аввало, мамлакатимиз аҳлини озиқ-овқат билан таъминлаётган гафлакорларимиз, барча деҳқонларимизнинг фидокорона меҳнати самарасидир.

Бугун мана шу минбардан туриб, гафлакор — деҳқонларимизга фидойи меҳнатлари учун таъзим қилишни ўз бурчим деб биламан.

Қишлоқ хўжалиги соҳасида эришилган бундай ютуқлар қишлоқ ҳаётини ислоҳ қилиш бўйича амалга оширилган ишларимизнинг ижобий натижасидир десак, асло хато бўлмайд. Бугун

барчамиз иқтисодий ва аграр соҳадаги муносабатларни тубдан ўзгартириш, ширкатларни шакллантириш, қишлоқда оила пудрати ва мулк пайларини жорий этиш, ташаббускорлик ва тadbirkorликни, бир сўз билан айтганда, ҳўжайинлик, эгаллик туйғусини қайта тиклаш биз учун нақадар катта аҳамиятга эга эканига қайта-қайта амин бўлмоқдамиз.

Бу — муҳит-эътиборига кўра, бугун ўзимиз учун чиқаришимиз керак бўлган энг муҳим ҳулосадир.

Мен шунга таъкидлашни истардимки, қишлоқ хўжалигини ислоҳ қилиш, бу шунчаки бир мақсад эмас. Бу соҳадаги энг муҳим вазифа — қишлоқ хўжалигини ишлаб чиқаришда меҳнат унумдорлигини ва самардорлигини ошириш, деҳқонларнинг турмуш ва меҳнат шароитини тубдан ўзгартириш.

Ҳозирги вақтда қишлоқ хўжалиги корхоналарини ислоҳ қилиш, ҳақиқий мулк эгалари синфини шакллантириш жараёни тезлашиб бормоқда. Бугунги кунга келиб, 502 жамоа хўжалигининг қишлоқ хўжалиги ширкатларига айлантирилгани бунинг аққол далилидир.

Қишлоқда мулк эгаларини шакллантириш сезиларли даражада оила пудратини шакллантириш, бог ва тоқзорларни узок муддатга ижарага бериш эвазига таъминланмоқда. Гафла экинларини майдонларнинг 95 фоизидан ортиги, пахтазорларнинг эса 87 фоизидан оила пудрати шариоитида ҳосил олинмоқда. Хўжаликларда сарф-харажатларини чек усулида ҳисоб-китоб қилиш тажрибаси кенг жорий этилмоқда. 54 минг гектарга яқин боглар, 28 минг гектардан зиёд тоқзорлар узок муддатли ижарага берилган.

(Давоми 2-бетда).

МАМЛАКАТИМИЗ ГАЛЛАКОРЛАРИНИНГ УЛКАН МЕХНАТ ЗАФАРИ

Мамлакатимиз гафлакорлари улкан меҳнат зафарига эришилди. Қарий 3,6 миллион тонна гафла йиғиб-териб олинди. Давлатга 2 миллион 205 минг тоннадан зиёд дон топширилиб, белгиланган марра шараф билан бажарилиди. Деҳқонларнинг меҳнати деҳқонларимизга эвазига таъминланмоқда. Гафла экинларини майдонларнинг 95 фоизидан ортиги, пахтазорларнинг эса 87 фоизидан оила пудрати шариоитида ҳосил олинмоқда. Хўжаликларда сарф-харажатларини чек усулида ҳисоб-китоб қилиш тажрибаси кенг жорий этилмоқда. 54 минг гектарга яқин боглар, 28 минг гектардан зиёд тоқзорлар узок муддатли ижарага берилган.

Мамлакатимизда уруғчилик тизими тобора шаклланиб, турли минтақаларга мос уруғлик танланаётгани, экинни парваришда зарур барча агротехника қўлдаларига қатъий риоя этилаётгани муваффақият гарови бўлмоқда.

Шунинг ҳам айтиш керакки, бу йил гафла мустақиллигини тўла-тўқис таъминлаш мақсадида деҳқончиликда отабобларимиздан қолган бой тажрибани такомиллаштириш, ўтган йилларда йўл қўйилган хато ва камчиликларга барҳам бериш, далафларга эртагишар, серхосил, касаликларга чидамли маҳаллий навларни кўпроқ екишга алоҳида эътибор қаратилди. Давлатимиз раҳбари Ислам Каримов Сурхондарё ва Қашқадарё вилоятларига қилган сифари чоғида деҳқонлар, фермерлар, мухташасеелар билан бўлиб ўтган учрашуларда ана шу йўлни зўр қатъият билан

давом эттириш, бу борадаги тажрибани кенг ейтиш зарурлигини яна бир бор таъкидладилар.

Шу бугунга қадар мавжуд гафла майдонларининг қарий 1 миллион 223 минг гектариди ҳосил сифати ўриб-йиғиб олинди. Урим-йиғимга жабб этилган 6551 та комбайн-дан, айниқса, хориждан келтирилган 1184 та замонавий “Кейс” ва “Клас” агрегатларидан унумли фойдаланилди.

Ғалладан бўшаган ерлар пешма-пеш ҳайдалиб, 17 минг гектарга уруғчилик учун, 111 минг 300 гектарга силос учун макка уруғи сеппилмоқда. Қолган майдонларга сабзавот, шолди, соя, тарик ва картошка тақририй экин сифатида екиладилар.

Айни вақтда жойларда гафла урим-йиғими қизгин давом этмоқда.

(ЎЗА)

ТАДБИРКОРЛИК — ЮКСАЛИШ ГАРОВИ

(Давом. Боши 1-бетда).

Қишлоқларда 28,5 минг фермер хўжалиги тузилиб, уларга 580 минг гектардан ортиқ ҳосилдор ер ажратиб берилди. 984 мингдан зиёд деҳқон хўжаликлари ёки бундай хўжаликларнинг 30 фоизи қайта рўйхатдан ўтказилди.

Жамом хўжаликлари ширкатларга айлантириш натижасида 158 минг нафар киши қишлоқ хўжалиги ишларидан озод этилди.

Қишлоқ хўжалигининг мамлакатимиз иқтисодий-иқтисодий етакчи ўрни ва ҳал қилувчи аҳамиятини инобатга олиб, бу соҳага давлатимиз томонидан ҳар томонлама ёрдам берилмоқда. Биргина мисол: 1998 йил якуни буйича паст самарали ва зарар кўрган қишлоқ хўжалиги корхоналарининг молиявий аҳолини яхшилаш мақсадида уларнинг бюджетта ва бюджетдан ташқари жамғармаларга тўловларидан кечиб юборилди.

Давлат эҳтиёжлари учун сотиб олинган қишлоқ хўжалик маҳсулотлари учун ўз вақтида ҳисоб-китоб ишларини амалга ошириш мақсадида Молия вазири қишлоқда маҳсус Жамғарма ташкил этилди. Мазкур Жамғарма томонидан ўтган йилнинг ўзига қараганда 64 миқдорда сўм миқдорда, бу жумладан, пахта ҳошиёси сотиб олиш учун 37,7 миқдорда сўм, галла сотиб олиш учун 24 миқдорда сўм, шолди сотиб олиш учун эса 2,4 миқдорда сўм миқдорда аванс берилди. Бу хўжаликларнинг қишлоққа етказиб берилган ёнги-моёлаш материаллари, қимёвий ўғитлар, қишлоқ хўжалик техникаси учун аванс тўловларини таъминлабгина қолмасдан, хўжаликларнинг уларга хизмат кўрсатадиган бошқа корхоналардан қарзларини қисқарттириш имконини ҳам берди ва қишлоқ хўжалигида ишловчиларга меҳнат ҳақини ўз вақтида тўлаш учун 12 миқдорда сўм миқдордаги маблағни йўналтиришга шaroит яратди.

Қишлоқда хўжаликларнинг молиявий аҳолини яхшилаш борасидаги ишлар изчил амалга оширилмоқда. Бу ишда, аввало, уларни санация қилиш ижобий натижа бермоқда. 1998 йили 104 хўжалик, бу йил эса 150 дан ортиқ хўжалик санацияга тортилган эди. Деҳқончиликда янги технологик ҳариталарни жорий этиш, ҳисоб-китоб ишларини пухта йўлга қўйиш, ташқи бошқарувчиларни тайинлаш ва бошқарувни тўдан тақомиллаштириш ҳисобига санацияга тортилган хўжаликларнинг молиявий аҳоли сезиларли даражада мустақамланди.

Санацияга тортилган хўжаликлар билан ишлаш тажрибаси шунинг кўрсаткичи, қаррда хўжаликни юқори малакали, масъулиятли раҳбарлар бошқарса, ҳисоб-китоб ишлари аниқ ва пухта олиб борила, бепарволик ва боқимандликка йўл қўйилмас, ўша ерда ишлаб чиқариш ва молия-хўжалик фаолияти кўрсаткичлари юқори бўлаверди. Бугунги кунда мана шу омил қишлоқ хўжалигидаги аҳоли яхшиланшида муҳим аҳамият касб этмоқда.

Сизларнинг эътиборингизни яна хўжаликлар, тайёрловчилар ва қишлоқ хўжалигига хизмат кўрсатувчи ташкилот ва корхоналар ўртасидаги шартнома мажбуриятларини тузиш ва уларни бажариш борасидаги ишларнинг аҳоли қўниқарсиз эканига қаратмоқчиман.

Вазирлар Маҳкамасининг ағросаноат комплексини Адлия вазирлиги билан биргаликда жуда қисқа муддатда шартнома муносабатларини яхшилаш, раҳбарларга нисбатан шартномалар тузиш ва ўз зиммасига олган мажбуриятларини бажариш юзасидан қатъий тартиб ўрнатини борасида талабчанликни оширишга қаратилган амалий тадбирларни ишлаб чиқиши ва ҳаётга жорий этиши лозим.

Шунга эришни керакки, шартнома мажбуриятларини бузмиш тўғрисидаги ҳар бир аниқланган факт атрофида муҳокама қилиниши, бунга йўл қўйган раҳбар ёки шахслар эса амалдаги қонунга биноан жавобгарликка тортилиши лозим.

Деҳқон ва фермер хўжаликлари уюшмаси, туман ҳокимликларининг фермер хўжаликлари ривожлантириш ва деҳқон хўжаликлари шакллантириш борасидаги ишлари бугунги кун талабларига жавоб бермайди.

Хўжаликлар ва фермерлар ўртасидаги муносабатларни, шартнома муносабатларини тўғри йўлга қўйиш буйича аниқ механизм ишлаб чиқилмаган.

Деҳқон ва фермер хўжаликлари кичик техника воситалари ва ўғитлар билан таъминлаш қўниқарсиз аҳволда қолмоқда. Ҳозиргача нефть маҳсулотларини, ёнгили-моёлаш материалларини товар ишлаб чиқарувчиларга етказиб бериш қоидалари ишлаб чиқилмаган.

Энг муҳими — етиштирилган мева-сабзавот маҳсулотларини йиғиш ва тайёрлаш билан шуғулланадиган тармоқни яратиш буйича берилган топириш бажарилмапти. Қишлоқ аҳолиси ўртасида юрлик шахс ҳуқуқига эга бўлган деҳқон хўжаликларининг афзалликларини тушутириш ишлари ёмон аҳволда.

Акс ҳолда, бугун рўйхатдан ўтган 1 миллионга яқин деҳқон хўжаликларида атиги 4,5 мингта, яъни 0,5 фоизи юрлик шахс низоми олинганини нима билан изоҳлаш мумкин?

Тўғрисида. Иқтисодиётни таркибий жиҳатдан янгилаш, корхоналарни модернизациялаш ва техник жиҳатдан қайта жиҳозлаш дастурий чора-тадбирлари изчил амалга оширилмоқда. Ярим йил мобайнида 221 миқдорда сўм миқдордаги маблағлар, шу жумладан хорижий инвесторлар иштирокидаги лойиҳалар буйича 58 миқдорда сўм атрофида капитал маблағ ўзлаштирилди.

Ўзлаштирилган хорижий инвестициялар ҳажми ўтган йилнинг шу пайтига нисбатан 1,6 марта ўси. Яъни капитал маблағларнинг 26 фоизи хорижий инвесторлар зиммасига тушмоқда.

Ярим йил мобайнида ялпи инвестицияларнинг қарийб 60 фоизи иқтисодиётнинг ишлаб чиқариш тармоқларига жалб этилдики, бу шартли раҳбарлар билан энгил юк машиналари ишлаб чиқарилган "СамКўчавто" қўшма корхонасини, Хўжаобод ероти газ омборини, "Папфен" ип йигирув қўшма корхонасини ишта тузириш имконини берди. Хоразм вилоятида қурилган "Дари-тан" қўшма корхонасида эркаклар учун пойабзал, Тошкент вилоятида гранит плиталар ишлаб чиқарила бошланди.

Ангрэн шаҳрида каолиннинг бойитиш фабрикасининг биринчи навбати ишта тузирилди. "Косонсой-Текмен" қўшма корхонасида жун газламаалар, Фарғона қимёвий тола заводида полиамид, "ЎзСамсунт Электроник", "СМГ-Оникс", "Восток-Оникс" қўшма корхоналарида мураккаб маиший электрон техникалар, сув ва газ ўлчагичлари ишлаб чиқариш йўлга қўйилди.

Шўртан газ-кимё мажмуи, Кўнгрот сода заводи, Қизилқум фосфорит комбинати, "ЎзДўзавто" қўшма корхонаси учун бутловчи қисмлар тайёрловчи заводлар, Фарғона нефтни қайта ишлаш заводи, Тошкент-Андижон-Ўш-Ирқиштом автомобиль йўли ва шунга ўхшаган қатор стратегик объектлар қурилиши жадал суратлар билан давом эттирилмоқда.

Бешинчи. 1999 йилнинг устувор йўналишларидан бири — Қалдрал тайёрлаш миллий дастурини амалга оширишга муайян силжншлар рўй берди.

Давлат таълим андозлари буйича 348 та лойиҳа, ўрта профессионал таълим буйича 704 та мутахассисликка оид, 350 та янги ўқув режалари ва дастурлари тайёрланди. 1999 йилда ташкил этилаётган 14 та академик лицей ва 103 та касб-ҳунар коллежларини қадрлар билан таъминлаш мақсадида 2,6 минг инженер-педагог қадрлар қайта тайёрланди ўтказилди.

Таъмирланадиган ва янги қуриладиган академик лицейлар ва касб-ҳунар коллежларининг аниқ рўйхати тузилиди. Қурилажак барча объектларни тендер асоси-

да лойиҳалаш ишлари ниҳоясига етказилиб, экспертлар назаридан ўтказилди. Кенг кўламда пудрат савдоси амалга оширилди. 1999 йилда ишта тузириш режалаштирилган 115 та объектнинг барчасида қурилиш-монтаж ишлари деярли ниҳоясига етказилмоқда.

Айни пайтда касб-ҳунар коллежлари ва академик лицейлар қурилиши учун ажратилган капитал маблағларнинг йиллик ҳажми мамлакат буйича 48,6 фоизга, жумладан, Сурхондарё вилоятида атиги 37,3 фоизга, Навоий ва Наманган вилоятларида 38,5 фоизга, Қашқадарё вилоятида эса 42,7 фоизга ўзлаштирилгани бизни ташвишлантирмай қолмайди.

Ижтимоий мажмуа (Х.Кароматов), қурилиш ва саноат материаллари мажмуи (А.Исаев) раҳбарлари, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши раиси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри, барча шаҳар ва туман ҳокимлари 1999 йилда қуриб ишта тузириш мўлжалланган академик лицейлар ва касб-ҳунар коллежларининг қурилишини ниҳоясига етказиш, уларни янги ўқув йилига тайёрлаш буйича шоиолиноч чоралар қўришлари керак.

Хўрматли мажлис иштирокчилари! Иқтисодий ислохотларнинг боришини чуқур ва атрофчида таҳлил қилиш шунинг кўрсатмоқдаки, 1999 йилда мўлжалланган устувор дастурларнинг барчаси ҳам муваффақиятли ҳал этилмапти. Муаммолар, нуқсонлар ҳали жуда кўп.

Гап нима ҳақда кетмоқда? Аввало, шунинг айтмоқчиманки, бу йилга мўлжалланган давлат мулкни хусусийлаштириш ва бу жараёнга чет эл инвесторларини жалб этиш суръатлари бизни қўниқарсиз қолдирмоқда. Ўта муҳим бу ишда изчиллик етишмапти.

Бу ҳақда Ислохотлар ва инвестициялар буйича идораларо кенгашининг маҳсул жамлисида ҳам таъкирланган, Давлат мулки қўмитаси, хусусийлаштириш буйича бошқа жавобгар тузилмалар шаянига танқидий фикрлар билдирилган эди.

Бугунги кунда хусусийлаштириш жараёнларини тезлаштириш буйича қатор чора-тадбирлар қўрилмоқда. Тендер савдолари ўтказиш буйича давлат комиссиясининг ваколатлари бирмунча кенгайтирилди. Ўз таркибига Қимматли қозғалар марказий депозитарийси ҳамда 23 та иккинчи даражада мустанқил тижорат депозитарийларини олган қўш бошқичли депозитарий тизими ташкил этилди. Корхона акцияларини ишлаб чиқариш ва жойлаштиришга ихтисослашган, давлат активларини тендер ва танлов асосида сотишни ташкил этувчи, хусусийлаштириш дастурларини амалга оширишда сансалорлик, тўрачилик иллатларини аниқлаш ва уларни бартраф этиш асосий вазифаси бўлган "Давинком" инвестиция фирмаси ташкил этилди.

Корхона акцияларини тайёрлаш ва сотиш жараёнига чет эл молия маслаҳатчилари ва экспертлари, жумладан, халқаро молия институтлари кенг жалб этилмоқда. Бу иш ўзининг ижобий натижаларини бермоқда.

Йилнинг биринчи ярмида 263 та объект хусусийлаштирилди. Фонд бозорида корхоналарнинг 1,5 миқдорда сўмдан ортиқ акцияси сотилди. Давлат тасаруфидан чиқариш ва хусусийлаштиришдан тушган ялпи тушум 27,2 миқдорда сўми ташкил этди. Акция пакетларини реализация қилишга мўлжалланган маҳсус республика Фонд биржасида умумий акция ҳажми 158,7 миллион долларини ташкил этувчи 116 та ҳиссадорлик жамияти тайёрланди.

Қўрилаган чора-тадбирларга қарамасдан, Давлат мулки қўмитаси ва унинг таркибий қисмлари, вазирлик ва идораларда, ассоциация ва хўжалик бирлашмаларида ўз ечимини қутаётган муаммолар ҳали кўп. Хусусийлаштиришга бўла-диган жараёнлар жуда қўниқиб кетмоқда. Акцияларга харидор бўлиш мумкин бўлган чет эл инвесторларини излаб топишда хўжалик бирлашмаларининг

саъй-ҳаракатлари мутлақо сезилмапти. "Ўзбекмелбел", "Ўзғўштсаноат", "Ўзбек ипаги", "Ўзамшасаноат", "Ўзэлектросаноат" ва бошқа ассоциацияларнинг чет эл инвесторларини етарли даражада жалб эта олмаганликлари сабабли, мазкур корхоналарнинг акция пакетлари чет эл инвесторларига сотилмапти.

"Ўзамшасаноат", "Ўзэлектросаноат", "Ўзавтосаноат" ва бошқа ассоциация ва корхоналарнинг биржа бозорида сўст ҳаракат қилаётганлари оқибатида акцияларни реализация қилиш белгиланган ҳажмининг атиги 10 фоизини ташкил этмоқда. Идораларо ишчи гуруҳи, республика Кўчмас мулк биржаси, Кўчмас мулк ва инвестициялар агентлиги, банклар ва бошқа идораларнинг фаолигини кескин ошириш зарур.

2. Кичик ва ўрта бизнес соҳасидаги ишлар ҳам бизни қўниқарсиз қолдирмоқда. Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг ривожланиши суръатлари бугунги кун талабига жавоб бермапти. Мазкур соҳаларга бор-йўғи 400 минг киши ёки иш билан банд бўлган аҳолининг 5 фоизигина жалб этилган. Ишчилик муаммосини ҳал этишда, хусусан, қишлоқ жойларда бу масалани ечишда кичик бизнес ҳал қилувчи омилга айланмапти.

Кичик ва ўрта бизнесни ривожлантириш, мулкдорлар синфини шакллантириш қишлоқда ҳам, шаҳарда ҳам иқтисодий-сиёсий ислохотларнинг муваффақиятига гаров бўлиши лозим.

Афсуски, бу соҳаларда ишларимиз умумий тапдан нарита ўтмапти. Қабул қилинган қонунлар, фармонлар ҳамда тадбиркорларни рағбатлантириш, уларга зарур шарт-шaroит яратиш ва давлат йўли билан ёрдам бериш тўғрисидаги қарорлар қўниқарсиз бажарилмоқда.

Тадбиркорлар моддий ресурслардан, ўз маҳсулотларини сотиш учун бозорлардан кенг ва тенг равишда фойдалана олмаётирлар. Маҳаллий ҳокимият органлари уларга тегишлича мадад кўрсатмапти. Жойларда ҳокимият ва бошқарув органларининг тадбиркорлик субъектларининг молия-хўжалик фаолиятига аралашуви каби мутлақо йўл қўйиб бўлмайдиган фактор мавжуд.

Ярим йил ичида кичик ва ўрта бизнес субъектларининг сони фақат Қорақалпоғистон Республикасида, Жиззах, Наманган вилоятларида ва айниқса, Сирдарё вилоятида сезиларли даражада ортди. Айни пайтда, умуман, республика буйича рўйхатга олинган кичик ва ўрта корхоналар сони амалда кўпаймапти.

Статистика органлари маълумотларининг кўрсатишича, рўйхатга олинган кичик ва ўрта корхоналарнинг ҳар тўрттаасидан бири ўтган йрим йиллик давомида ишламаган. Бундай корхоналар улуши Қорақалпоғистон Республикасида (52 фоиз), Самарканд (37,6 фоиз), Навоий (33,7 фоиз), Хоразм (30,3 фоиз), Андижон (21,6 фоиз), Наманган (19,3 фоиз) вилоятларида ва Тошкент шаҳрида (29,5 фоиз), айниқса, юқори даражададир.

Бу соҳада Товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси ҳам қўниқиб қолмоқда. Унинг фаолиятида тўрачилик ва расмийлаштирилган туғатилмаган. Палата кичик ва ўрта бизнес корхоналари учун инвестицияларини жалб этиш, кучли бошқарувчилар — ҳақиқий бизнесменлар тайёрлаш соҳасидаги вазифаларини ҳам тўла бажармапти.

Европа Қайта тиклаш ва тараққиёт банки ҳамда Осиё тараққиёт банки томонидан очилган кредит линиялари буйича тадбиркорлар орасида танлов ўтказиш асосида инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш механизми жорий этилган. Тижорат банклари ва Марказий банк томонидан йўл қўйилаётган тўрачилик, сансалорлик ҳақида гапирмаслик мумкин эмас.

Мазкур банклар уларнинг олдига тузган энг муҳим ва долзарб вазифа — ишбилармон ва тадбиркорларга, авваламбор, манфаатдор, шеририк ва ҳамкор бўлиш вазифасини ечишдан ҳали-бери олис ва оқиздир.

Содал қилиб айтганда, банклар амалда оддий тўлов операцияларини бажарувчи идоралар, ўз маблағларини тадбиркорлик, кичик ва ўрта бизнес ривожига инвестиция қилишдан манфаатдор ҳақиқий сармоядор идорага айланиши даркор.

Лойиҳаларни молиялаштириш, тадбиркорларга юрлик ва аудиторлик хизмати кўрсатиш буйича малакали мутахассислар, айниқса, қишлоқ жойларда етишмапти.

Буларнинг ҳаммаси учун Кичик ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришнинг рағбатлантириш буйича республика мурофиқлаштириш кенгаши (Ҳ. Султонов), Товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси, Фермер ва деҳқон хўжаликлари уюшмаси, Марказий банк ва тижорат банклари ҳамда биринчи навбатда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, барча даражадаги ҳокимиятлар жавоб бериши керак.

3. 1999 йил учун қабул қилинган республика инвестиция дастурини амалга ошириш борасидаги ишларнинг аҳоли яхши эмас. Биринчи йрим йилликда маблағ билан таъминланган барча маблар ҳисобидан йиллик капитал маблағ сарфлаш ҳажмининг атиги 32 фоизга ўзлаштирилган.

Марказлаштирилган инвестициялар ва ҳукумат қарзларидан кредитлар ҳисобидан қурилишларнинг аниқ дастурига қиритилган 108 ишлотдан 82 тасида иш бошланмаган. Бевосита хорижий инвестициялар ва кредитлар буйича амалда ўзлаштирилган маблағ салкам 20 фоизни ташкил этди.

Қолақликка йўл қўйган буюртмачи вазирликлар ва идоралар орасида "Ўзпаррандасаноат", "Оби ҳаёт" республика ишлаб чиқариш бирлашмаси, "Кўмир" ҳиссалорлик жамияти, "Ўзавтосаноат", "Ўзкимёсаноат", "Ўзқилишқўжаликмаш-хўлдинг", "Ўзқурилишматериаллари", "Ўзавтотранс", "Ўзэлектросаноат", Наманган ва Хоразм вилоятлари ҳокимиятлари ва бошқалар бор.

Баъзи вазирликлар, идоралар ва корхоналар 1998 йилга тасдиқланган инвестиция дастури, айниқса, унинг бевосита хорижий инвестицияларини ўзлаштириш қисмининг бажарилмаганлиги сабабларини қўриб чиқиш натижаларидан айрим раҳбарлар ўзлари учун етарли ҳулоса чиқармаганга ўхшайдилар.

Вазирлар Маҳкамаси инвестиция дастуридаги департаменти Макроиктисодиёт ва статистика вазирлиги билан биргаликда (Б.Ҳамидов, А.Исаев) ярим йиллик якунилари буйича инвестиция дастурига қиритилган барча лойиҳалар ҳамда улар орасида молиялаштириш манбалари аниқланмаган ёки техник-иктисодий асослари тасдиқланмаган лойиҳалар буйича батафсил инвентаризация ўтказишлари зарур.

Бу лойиҳаларни инвестиция дастуридан чиқариш ва бўшаб қолган марказлаштирилган инвестицияларни устувор ишлотларга, аввало коллежлар ва лицейлар қурилишига қайта тақсимлаш юзасидан тақдирлар қиритишлари лозим.

Инвестиция дастуридаги шакллантириш тартиби тўғрисидаги низоми қисқа муддатда қайта қўриб чиқилиш, унга техник-иктисодий асослари тасдиқланган ҳамда молиялаштириш аниқ манбалари билан таъминланган лойиҳаларини киритиш кўзда тутилиши. Бу ишларнинг натижалари тўғрисида 1 сентябргача ахборот берилиши.

4. Ташкил иқтисодий фаолиятини алоҳида эътибор беришни талаб қилади. Биринчи йрим йилликда ташқи савдода 105 миллион АҚШ доллари миқдорда ижобий сальдога эришилганига қарамай, экспорт ҳажмининг қамойини каби салбий жараён давом этмоқда. Ўтган йилда нисбатан экспорт 15 фоиз қамалди.

Бу биринчи йрим йиллик якунилари буйича кўзда тутилган экспорт кўрсаткичи 81 фоизга, жумладан, марказлаштирилган экспорт ҳажми 90,5 фоизга, марказлаштирилмаган экспорт ҳажми эса атиги 73 фоизга бажарилганининг оқибати-дир.

"Ўзбекентилсанот", Ўзбекистон Почта ва телекоммуникациялар агентлиги, "Ўзбектуризм", "Ўзбек ипаги", "Ўзбекмелбел",

операцияларини бажарувчи идоралар, ўз маблағларини тадбиркорлик, кичик ва ўрта бизнес ривожига инвестиция қилишдан манфаатдор ҳақиқий сармоядор идорага айланиши даркор.

Лойиҳаларни молиялаштириш, тадбиркорларга юрлик ва аудиторлик хизмати кўрсатиш буйича малакали мутахассислар, айниқса, қишлоқ жойларда етишмапти.

Буларнинг ҳаммаси учун Кичик ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришнинг рағбатлантириш буйича республика мурофиқлаштириш кенгаши (Ҳ. Султонов), Товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси, Фермер ва деҳқон хўжаликлари уюшмаси, Марказий банк ва тижорат банклари ҳамда биринчи навбатда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, барча даражадаги ҳокимиятлар жавоб бериши керак.

3. 1999 йил учун қабул қилинган республика инвестиция дастурини амалга ошириш борасидаги ишларнинг аҳоли яхши эмас. Биринчи йрим йилликда маблағ билан таъминланган барча маблар ҳисобидан йиллик капитал маблағ сарфлаш ҳажмининг атиги 32 фоизга ўзлаштирилган.

Марказлаштирилган инвестициялар ва ҳукумат қарзларидан кредитлар ҳисобидан қурилишларнинг аниқ дастурига қиритилган 108 ишлотдан 82 тасида иш бошланмаган. Бевосита хорижий инвестициялар ва кредитлар буйича амалда ўзлаштирилган маблағ салкам 20 фоизни ташкил этди.

Қолақликка йўл қўйган буюртмачи вазирликлар ва идоралар орасида "Ўзпаррандасаноат", "Оби ҳаёт" республика ишлаб чиқариш бирлашмаси, "Кўмир" ҳиссалорлик жамияти, "Ўзавтосаноат", "Ўзкимёсаноат", "Ўзқилишқўжаликмаш-хўлдинг", "Ўзқурилишматериаллари", "Ўзавтотранс", "Ўзэлектросаноат", Наманган ва Хоразм вилоятлари ҳокимиятлари ва бошқалар бор.

Баъзи вазирликлар, идоралар ва корхоналар 1998 йилга тасдиқланган инвестиция дастури, айниқса, унинг бевосита хорижий инвестицияларини ўзлаштириш қисмининг бажарилмаганлиги сабабларини қўриб чиқиш натижаларидан айрим раҳбарлар ўзлари учун етарли ҳулоса чиқармаганга ўхшайдилар.

Вазирлар Маҳкамаси инвестиция дастуридаги департаменти Макроиктисодиёт ва статистика вазирлиги билан биргаликда (Б.Ҳамидов, А.Исаев) ярим йиллик якунилари буйича инвестиция дастурига қиритилган барча лойиҳалар ҳамда улар орасида молиялаштириш манбалари аниқланмаган ёки техник-иктисодий асослари тасдиқланмаган лойиҳалар буйича батафсил инвентаризация ўтказишлари зарур.

Бу лойиҳаларни инвестиция дастуридан чиқариш ва бўшаб қолган марказлаштирилган инвестицияларни устувор ишлотларга, аввало коллежлар ва лицейлар қурилишига қайта тақсимлаш юзасидан тақдирлар қиритишлари лозим.

Инвестиция дастуридаги шакллантириш тартиби тўғрисидаги низоми қисқа муддатда қайта қўриб чиқилиш, унга техник-иктисодий асослари тасдиқланган ҳамда молиялаштириш аниқ манбалари билан таъминланган лойиҳаларини киритиш кўзда тутилиши. Бу ишларнинг натижалари тўғрисида 1 сентябргача ахборот берилиши.

4. Ташкил иқтисодий фаолиятини алоҳида эътибор беришни талаб қилади. Биринчи йрим йилликда ташқи савдода 105 миллион АҚШ доллари миқдорда ижобий сальдога эришилганига қарамай, экспорт ҳажмининг қамойини каби салбий жараён давом этмоқда. Ўтган йилда нисбатан экспорт 15 фоиз қамалди.

Бу биринчи йрим йиллик якунилари буйича кўзда тутилган экспорт кўрсаткичи 81 фоизга, жумладан, марказлаштирилган экспорт ҳажми 90,5 фоизга, марказлаштирилмаган экспорт ҳажми эса атиги 73 фоизга бажарилганининг оқибати-дир.

"Ўзбекентилсанот", Ўзбекистон Почта ва телекоммуникациялар агентлиги, "Ўзбектуризм", "Ўзбек ипаги", "Ўзбекмелбел",

операцияларини бажарувчи идоралар, ўз маблағларини тадбиркорлик, кичик ва ўрта бизнес ривожига инвестиция қилишдан манфаатдор ҳақиқий сармоядор идорага айланиши даркор.

Лойиҳаларни молиялаштириш, тадбиркорларга юрлик ва аудиторлик хизмати кўрсатиш буйича малакали мутахассислар, айниқса, қишлоқ жойларда етишмапти.

Буларнинг ҳаммаси учун Кичик ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришнинг рағбатлантириш буйича республика мурофиқлаштириш кенгаши (Ҳ. Султонов), Товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси, Фермер ва деҳқон хўжаликлари уюшмаси, Марказий банк ва тижорат банклари ҳамда биринчи навбатда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, барча даражадаги ҳокимиятлар жавоб бериши керак.

3. 1999 йил учун қабул қилинган республика инвестиция дастурини амалга ошириш борасидаги ишларнинг аҳоли яхши эмас. Биринчи йрим йилликда маблағ билан таъминланган барча маблар ҳисобидан йиллик капитал маблағ сарфлаш ҳажмининг атиги 32 фоизга ўзлаштирилган.

Марказлаштирилган инвестициялар ва ҳукумат қарзларидан кредитлар ҳисобидан қурилишларнинг аниқ дастурига қиритилган 108 ишлотдан 82 тасида иш бошланмаган. Бевосита хорижий инвестициялар ва кредитлар буйича амалда ўзлаштирилган маблағ салкам 20 фоизни ташкил этди.

Қолақликка йўл қўйган буюртмачи вазирликлар ва идоралар орасида "Ўзпаррандасаноат",

МУМТОЗ ҚҶШИҚЛАР ЯНГРАГАЙ

Элиқалъа туманининг маркази — мустақил мамлакатимиздаги энг навиқрон ва гузал шаҳарлардан бири ҳисобланган Бўстондаги санъат саройида Ўзбекистон, Қорақалпоғистон, Туркменистон, Татаристон Республикалари халқ артисти, Ҳамза номидаги Давлат мукофоти лауреати Отажон ХУДОЙШУКУРОВ хотираси ҳамда ҳофиз таваллудининг 55 йиллигига бағишланган «КАМБАРИНИНГ ОЛТИН СОЗИ» ёш хонандаларининг I-республика таплови давом этмоқда.

Отажон Худойшукров! Бу ном миллион-миллион нафар санъат, мумтоз қўшиқ, Хоразм мусиқаси мухлисларининг қалбига нақиллаб қўйилган. Атоқли ҳофизнинг ўлмас, ширали тароналари муҳланганди аудио ва видеоёзувлари Ушторт яйловларидаги чўпон ўтовиди, қашқадарлик пахтакорнинг дала шийпониди, Куала-Лумпурдаги қаучук плантацияси соҳибининг вилласида, истанбуллик тижоратчининг уйида учратиш, тинг-лаш мумкин.

Булғуси ҳофиз Тўртқўл шахрида таваллуд топди. Тақдир уни буюб-боза чоғидаёқ ўзбек халқининг улкан ҳофизлари Ҳожижон Болтаев, Қомилжон Отаиёзов билан рубару қилди. Шунинг учун ҳам у улғу услотлар фотиҳасини олган ҳолда, ўз овоз ва соз мактабини яратиб, XX аср ўзбек қўшиқчилиги тарихинда муносиб ўрин эгаллади. Навоий, Машраб, Отаҳий, Бердақ, Махтумқулнинг боқий сатрлари асосида мумтоз қўшиқлар қўйлаш билан бирга, Ибройим Юсупов, Абдулла Орипов, Омон Матжон, Эркин Самандар каби замонадошларимиз шеърларига-да қўй басталади. Азим дарёдек қудратли овоз, ноёб истеъдод, бетакор соз соҳиби ўттиз йил давомида Бердақ номидаги Қорақалпоғистон давлат филармониясининг «Аму тўлиқни» дастасига раҳбарлик қилди. Афсуслар бўлсинки, бешафқат ўлим уни 1994 йил-

Қисқа муддатда ҳофиз яшаган хонадонда уй-музей барпо этилиб, унга санъаткорнинг серкира ҳаёти ва ижрочилик фаолияти билан боглиқ ашёлар, буюмлар, мусиқа асбоблари, фотоҳужжатлар, аудиоёзувлар қўйилди. Музей танлов қатнашчилари, меҳмонлар иштирокида очилди.

Бўстон шаҳридаги санъат саройида ёш ижрочиларнинг О. Худойшукров хотирасига бағишланган I-республика таплови очилди. Танловнинг очилиш маросимида Президентнинг Давлат маслаҳатчиси Т. Рисқиев иштирок этди.

Ўзбекистон Республикаси, Қорақалпоғистон Республикаси, айрим вилоятлар раҳбарияти вакиллари, тегишли вазирилик ҳамда илораларнинг ходимлари, бир қатор шаҳар ва туманларнинг ҳокимлари, меҳнат фахрийлари, адабиёт ҳамда маданият арбоблари, оммавий ахборот воситалари ходимлари қатнашган ушбу тадбирни Қорақалпоғистон республикаси Вазирилар Кенгаши раиси А. Тожиев кириш сўзи билан очди.

Тапловда Қорақалпоғистон Республикаси, Андижон, Бухоро, Қашқадарё, Сурхондарё, Хоразм ва бошқа вилоятлардан, Тошкент шаҳридан, қўшни мамлакатлардан 18-35 ёшдаги хонандалар қатнашмоқдалар. Улар Отажон Худойшукров ижро этган энг машҳур мумтоз тароналарини ўзига хос овозда, Хоразм қўшиқчилиги санъати йўлиларида юксак маҳорат билан ижро этишмоқда.

Чин истеъдод, ноёб овоз соҳиби ҳамда соҳибалари қатнашгаётган бу қўшиқ байрами уч кун давом этади. У янги-янги номларни кашф этишига шак-шубҳа йўқ.

Янгибоб ҚҶҚОРОВ.

ШАҲРИХОН БОҒЛАРИ

Шаҳрихондаги «Шаҳрихон» жамоа хўжалиги нафақат туманда, балки Андижон вилоятидаги энг илгор хўжаликлар сирасига кирди. Ушбу йилда хўжалик галлакорлари 340 гектар майдонда бошқили экинни парваришлаб, ҳосилдорлиқни 75 центнерга етказди. 340 гектар ерда деҳқончилик қилётган пахтакорлар ҳам 45 центнерлик ҳирмон яратишмоқчи.

Шу билан бирга, бу илгор хўжаликда 60 гектар богда 150 тонна сифатли мева етиштирилади. Айни кунларда эъ неъматларини йиғиб олиш қизғин давом этмоқда.

СУРАТЛАРДА: хўжалик аъзоси Шоҳида Деҳқоннова олмадор; хўжалик бошқаруви раиси Муроммажон Йўлдошев ва бригада етакчиси Жўраҳон Саидов ёш саҳоватидан мансуб.

Тоҳиржон ҲАМРОҚҶЛОВ олган суратлар.

Шу кунларда Мароккаш халқи чўқур қайғуда. Мамлакатда — мотам. Подшоҳ Ҳасан Иккинчининг вафоти нафақат мароккашликларни, балки бутун дунё ҳамжамиятини дарзага солди.

Иордания подшоҳи Ҳусайннинг вафотидан сўнг араб ҳукмдорлари орасида энг кексаси Ҳасан Иккинчи эди. Икки ҳафта олдин у таваллуд қилинган 71 йиллигини нишонлаганди. Ҳатто 14 июль кўни Парижда бўлиб ўтган ҳарбий парадда ҳам иштирок этган эди. Аммо кўп вақт ўтмай, 23 июль кўни кечқурун Работ шаҳрида юрак хасталиги туфайли у дунёдан қўз юмди. Унинг вафоти тўғрисида ўли, шаҳзода Муҳаммад ибн Ҳасан маълум қилди.

Ҳасан Иккинчи араб дунёсида катта обрў-эътибор қозонган сиёсий арбоб эди. У Алавийлар сулоласига (бу сулола Мароккашнинг 1666 йилдан бунён бошқа-

ТЕЗКОР ШАРҲ МАРОКАШ МОТАМ ТУТМОҚДА

риб келади) мансуб бўлиб, ҳукумат тепасига 1961 йили, Муҳаммад Бешинчи вафот этганидан сўнг келганди. Мароккаш мустақилликка эришгандан кейинги 43 йиллик тарихнинг 38 йили Ҳасан Иккинчи номи билан боглиқ. У ўз фаолияти давомида Яқин Шарқдаги кўплаб зиддиятларга қарамай, мамлакатни барқарор вазиятда ушлаб тура олган. Давлат тизимида сиёсий ислохотлар ўтказиш, жамиятнинг демократлаштириш йўлида дадил қадамлар ташлагани ва мамлакатдаги турли партиялар билан самарали мулоқотлар олиб бориши билан ҳам обрў қозонган.

Маърифатли, ҳақиқий ватанпарвар инсон бўлган Ҳасан Иккинчи бор куч-қудратини мустақилликда даврида тарқоқлашган Мароккашнинг яхлит, уйғун бир давлатга айлантиришга ба-

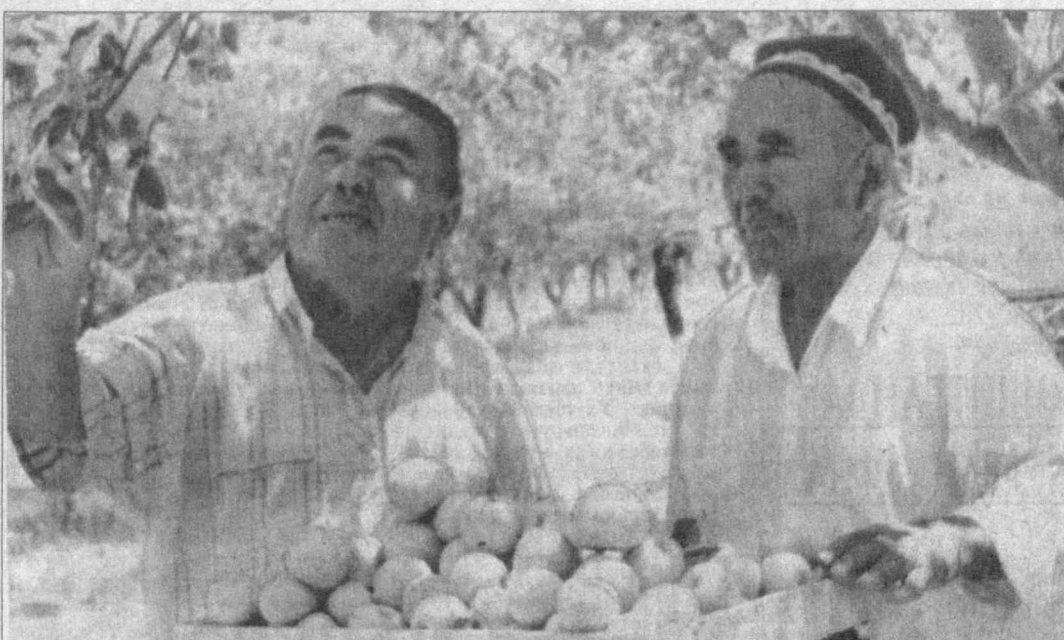
ғишлаб, «Бирлаштирувчи» деган номни олганди. Бундан ташқари, Мароккашнинг дунё сиёсат саҳнасида ўзига муносиб ўрин олишида унинг хизмати катта. Ҳасан Иккинчи ҳар хил келишмовчилик ва зиддиятларга қарамай, Араб-Исроил муносабатларида тинчлик бимонсарлиги юзига келишида ҳам фаол иштирок этган эди.

Кўни кеча 29 миллионлик Мароккаш аҳолиси ўз подшоҳи Ҳасан Иккинчи билан виллолашди. Дафн маросимида хориждан, 50 дан зиёд давлат вакиллари ташириф буюрди. Жумладан, АҚШ Президенти Билл Клинтон, Франция Президенти Жак Ширак, Миср Президенти Хусний Муборак эса марҳум подшоҳнинг араб ва ислом дунёсида юқори ўрин тутганини алоҳида таъкидлади.

Ҳасан Иккинчининг вафоти муносабати билан араб давлатларида уч кунлик мотам эълон қилинган. Африка бирдамлиги ташкилоти Бош котиби Аҳмад Салим Мароккаш халқига таъзия йўллаб, Ҳасан Иккинчи минтақа халқлари хотирасида тинчлик учун курашган йирик сиёсатчи сифатида сақла-ниб қолаётганини айтди.

Миср Президенти Хусний Муборак эса марҳум подшоҳнинг араб ва ислом дунёсида юқори ўрин тутганини алоҳида таъкидлади.

Ғайрат САЙДУЛЛАЕВ,
ЎЗА шарҳловчиси.

СИФАТЛИ ДАРСЛИКЛАР ТАЙЁРЛАНМОҚДА

Янгиёй шаҳридаги А. Навоий номи ўрта мактаб ўқитувчиси Доно Қўдошев тахририга йўллаган мактубида ҳозир пайтда жамиятимизда ўқитувчининг тутган мактаб ҳамда билимдон авлоднинг тарбияда етиштириш борасида улар жамиятимизда масъулият ҳақида бир қатор мулоҳазаларни билдирган. Муаллиф, жумладан, ҳозирги пайтда дарсликларнинг етишмаслиги, борлари эса таалаб даражасида эмаслигини кўрсатиб ёзган.

Ушбу мактуб моҳиятан қўриб чиқиш учун Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлигини юборилганди. Яқинда вазирлиқнинг умумий ўрта таълим бош бошқармаси бошлиғи жаноб М. Шафиев имзоси билан жавоб хати олинди. Унда айтилишича, ўқитувчи Д. Қўдошевнинг йўллаган хати республика Таълим маркази ходимлари томонидан ўрганиб чиқилган. Ҳақиқатан ҳам, айни пайтда фойдаланиб келинаётган «Инглиз тили» дарсликлариди материаллар бугунги кун талабларига жавоб бермайди. Бу масалани ҳал қилиш учун вазирлик томонидан бир қанча амалий ишлар олиб боришмоқда. Чунончи, антияллик мутахассислар билан ҳамкорликда замонавий дарсликлар яратувчи муаллифлар гуруҳи танлов йўли билан тизилди. «Инглиз тили» дарсликларини ёзишда Германия, Англия, Франция каби мамлакатлар мутахассисларининг ҳам услубларидан фойдаланилади.

«Хорижий тилини ўқитишнинг Давлат таълими стандартлари»нинг ишлаб чи-

қилиши, мана шу стандарт асосида хорижий тиллар бўйича синов дастурларининг яратилиши, 1998-99 ўқув йилида Тошкент шаҳридаги қатор мактабларда ҳамда шу билан бирга, республикамизнинг барча вилоятларидаги таълим мактабларида синовдан ўтказилаётганлиги каби бир қатор мисоллар таълим соҳасида олиб борилаётган амалий ишларнинг намунаси.

Хатда «Давлат тилидан дастурлар бор, лекин янги дарсликлар берилмаган», деб ёзилган. «Қадрлар тайёрлаш миллий дастури» ва «Таълим тўғрисида»ги Қонун мақсадларига мувофиқ, Ўзбекистон Республикаси Вазирилар Маҳкамасининг қарори асосида Давлат тили тахририга-ўқув дастури тайёрланиб, синовдан ўтказилди. Мазкур дастур бўйича муаллифлар гуруҳи томонидан 2-9-синфлар учун дарслик материаллари тайёрланмоқда.

Янги дарсликлар 1999-2000 ўқув йилидан босқичма-босқич амалиётга татбиқ этилади.

«Халқ сўзи»га жавоб беришлар

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ АХБОРОТИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 1999 йил 27 июндан бошлаб ҳисоб ва божхона тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўма нисбатан қўйидаги қийматини белгилади:

1 Австралия доллари	84,48	10 Испания песети	8,23	1000 Туркия лираси	0,30
1 Австрия шиллинги	9,95	100 Италия лираси	7,07	1 Филиппин маркази	23,03
1 Англия фунт стерлинги	206,43	1 Канада доллари	86,56	1 Франция франки	20,88
1 Бельгия франки	33,95	1 Ҳангوى юани	15,76	1 Швейцария франки	85,33
1 Голландия гульдени	62,14	10 Люксембург франки	33,95	1 ЕВРО	136,94
1 Греция драхмаси	4,21	1 Малайзия ринггити	34,33	10 Жапония йени	1,08
1 Дания кронаси	18,41	1 Германия маркази	70,02	10 Япония песети	11,17
1 БАА дирхами	35,51	1 Германия маркази	33,95	1 Россия рубли	5,38
1 АҚШ доллари	130,43	1 СДР	175,94	1 Украина гривнаси	32,40
1 Миср фунти	38,29				

*/ Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.

Абдуллажон ака тоифасидаги деҳқонлар, ер билан тиллашсини, ҳар бир ўсимлик билан сўзлашсини ақил билишди. Бир қарашдаёқ экин ри-вожи, ҳолатига бажо бе-ради. Кузга бориб, га-лир сувдан кўтаришганда, унинг ҳусласи, фирка-мулоҳазалари, кўрсатган йўл-йўриқлари, қанчалар тўғри эканлигини ҳаёт-нинг ўзи кўрсатади.

Деҳқон ва замин

даромадни кўпайтириш учун яна нимадир қилиш кераклиги ҳақида биз-нинг гап-сўзларимизни зийраклик, вақтинчилик билан эшитганларини айтмайсизми? Исроил ақилининг пойкаламлари ёқиб, у кишининг назари туш-ган майдонларда чуно-нам ҳосил бўлдики, қани

кўнгли тўлиб айтган гап-ларига қўйилганимиз кела-ди. Ўз эрига, энг муҳи-ми, эрқа эга бўлган деҳ-қон ҳар бир қарич ердан самарали фойдаланиш, ҳосилдорлиқни юксалти-риш йўли билан мўмай да-ромад олиш пайидан бўла-ётганлиги қувонарлидир. Бугуннинг деҳқони шу

ўсаётган эгат томон бош-лади. Ям-яшил экиннинг оҳисти силкиди. Остига турли катталиқдаги кўсак қурти дув этиб тўқилди. — Эгатма-эгат юриб, кўсак қуртига дори сепиш-дан, уни теришдан қўтил-ди, — дейди Акбаров. — Ҳўзларимизни кўринг, биронта ҳашарот кўрин-майди. Нўхат уларни оҳанрабодек ўзига тор-тмоқда.

Кўсак қуртининг түп-түп бўлиб ривожланиши фойдали ҳашаротлар учун ҳам ақил мўлао бўлди. Улар ўз уруғини гўж бўлиб яшаётган кўсак қуртига қўйишмоқда. Де-мак, зараркундага шу ернинг ўзида қирон кел-тирилаётир. Чувамалик деҳқонлар энди катта маб-лаг эвазига қимёвий мод-далар сотиб олишдан қўтилмоқдалар. Бундан ташқари, атроф-муҳит-нинг маълум даражада мусаффо бўлишига ҳам имкон яратилди.

Избосканда бу ибратли тадбир кенг оммалаш-моқда. Чунончи, «Гури-ров», «Андижон» жамоа хўжаликлари далалари ат-рофида ҳам нўхат экинни кўзга ташлаиб қолди, та-биийки, улар кўсак қур-тини йиғиштириб олунчи тўзқ заифасини ўтайди.

Узимизни қимёвий моддаларга уравермай, оғимиз остида турган та-биат инъомидан ҳам сама-рали фойдаланайлик, — дейди бригадир. — Нима кўп — бозорда нўхат уруғи кўп. Уни олиб ке-либ, дала атрофида киб-кўйсақ, одам гулистон. Ҳарорат кўтарилгани са-йин тез ривожланидан, кучга тўлгандан ва ками-да 60-70 кун тинкамасида қуритилган кўсак қур-ти ташвишдан бутунлай қўтилади.

Одижон ШОДМОМАНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ПАРРАНДА ГҶШТИ ВА ТУХУМ КҶПАЯДИ

Ўзбекистон Вазирилар Маҳкамаси фармойишига мувофиқ, «Тухум ва парранда гўшти тайёрлашни кўпайтириш учун паррандачилик фабрикаларини замонавий ускуналар билан таъминлаш ва кенгайтириш» лойиҳасининг техник-иқтисо-сий асосномаси тасдиқланди. Лойиҳанинг умумий қиймати 67,5 миллион АҚШ доллари-дан ортиқ.

«Туркистон-пресс» мухби-рига «Узпаррандасаноат» уюш-масининг молия, иқтисод ва қимматли қўғозлар бошқар-маси бошлиғи Елена Ҳазарли маълум қилишича, лойиҳа Исроилнинг «МАД» фирмаси би-лан ҳамкорликда амалга оши-рилади. Уни амалга ошириш учун АҚШнинг ЭКСИМбан-ки кафолати билан 50 милли-он доллар кредит ажратилди. «Лойиҳага кўра, республикада 11 та паррандачилик фабрика-си барпо этилиб, замонавий ускуналар билан жиҳозланади. Ҳусусан, Андижон вилоятида 2 та, Бухоро вилоятида 3 та, Тошкент вилоятида 4 та, На-манган, Фарғона ва Хоразм вилоятларида биттадан парран-дачилик фабрикалари бунёд этилади», — дейди Е. Ҳазари-ли.

Унинг айтишича, лойиҳа-ни ҳаётга татбиқ этиш учун «УзМАДпарранда-холдинг» Ўзбекистон-Исроил қўшма корхонаси ташкил этилмоқда. Қўшма корхона Низом жа-мармаси 5 миллион долларга тенг. Лойиҳага Исроил томо-ни 2,5 миллион доллар, Ўзе-бекистон 2,5 миллион доллар ажратмоқда. Мамлакатимиз улуғи — паррандачилик фаб-рикаси акцияларининг 50 фо-ли, яъни 1,3 миллион дол-лар ва ишлаб чиқариш учун ускуналар етказиб бериш эва-зига 1,2 миллион доллар ҳў-миди маблағлардан иборат.

Жорий йилнинг кўздан паррандачилик фабрикаларини замонавий ускуналар билан таъминлаш ва кенгайтириш бўйича лойиҳанинг ҳаётга та-тбиқ этила бошланиши 300 миллион дон тухум ҳамда 5 минг тоннага яна парранда гўшти тайёрлаб бериши кўзга тутади. Лойиҳа бажарилиши-нинг давомидаги салкам икки йилни ташкил қилиб, 5 йилда эса у ўзини ўзи қоплайди.

«Туркистон-пресс».

НҶХАТ — КҶСАК ҚҶРТИ КУШАНДАСИ

— дейди избосканлик деҳқонлар. — Ҳеч қандай қимёвий модда пахтанинг ашаддий қушандаси бўлган кўсак қуртини даф этишда нўхат поясига тенг келолмайди.

Илгариги йили Юрт-бошимиз Андижонда бўлганларида, ўз умрини ерга бағишлаган гап-корлар, пахтакорлар билан шундоқ даланинг ўзи-да учрашган, уларнинг иши билан обдон тани-шиб, зарур масала-лар берган эдилар. Жумладан, Президентимиз Избоскан туманидаги Н. Жўраев номи жамоа хўжалиги-нинг Абдуллажон Акба-ров етакчи бўлган пахта-чилик бригадасига ҳам ташириб буюрган, катта пайкалардаги экин рив-ожини кўриб, кўнглилари тўлган эди.

— Уша кунларни эс-дан чиқариб буларканми? — қозиларга табассум ёйилганича халеларга эрк беради Абдуллажон. — Мамлакатимиз раҳбари қанчадан-қанча ишлари борлигига қарамай, вақт топиб, биз, деҳқонлар-нинг олдига келиб суҳ-батлашсалар-а. Ғамхўр-лик қилганлари, елками-зини силанганлари етмай, пахта ҳосилдорлигини ўшириш, ундан келатган

ийгиштириб улгурмак. Кўрасиз, бу йил ҳам ҳосил чакки бўлмайди. Ҳа, жамоанинг катта-кичиги ақиллик, ҳамжи-ҳатликда меҳнат қилиб, 52 гектар майдонда тўлиқ гектарлар яратди. Ҳўз ҳозирдан белга уради. Ҳосил тугунлари кун са-йин кўпаймоқда. Олд экин-да тўрт-бештадан бўлиб кўсак санаш мум-кин. Булар ҳосилнинг мўл ва баракали бўлиши-дан нишона.

— Мен сизга айтсам, ер оғзида, қоғозда деҳ-қонники бўлган йиллари айни шу кунларда Ҳўз эини шоналар билан бўлади. Юқоридан кел-ган буйруғу кўрсатма би-лан ҳа бўл, ҳа бўл деган-ча экинни чеканкадан чиқарилади. Энди-чи? Ер ўз эгасига — ҳақиқий деҳ-қонга бериляпти. Деҳқон елкасига кетмон ташлаб далага чиқаётгани — ўзи билди, қачон сув зарур-лигини. Бугунги деҳқон саккиз-тўққиз йил ил-гариги деҳқон эмас. Жамоа етакчисининг

мақсад йўлида изланмоқ-да, янгиликларни дадил-лик билан жорий этмоқ-да. Мазкур жамоа аъзола-ри экин қушандаси бўлган зараркунда-ларга қарши қимёвий дори-лардан воз кечмоқдаки, бу кўп-лар кўлласа аризулик янгиликлар.

Туман ҳокими Сайдул-ло Бегалиев деҳқонлар билан суҳбат чоғида «Кўсак қуртига қирон келтиришда нўхат пояси-дан фойдаланиб кўрмай-мизми?» деди. Унинг масалага барчага маълум тушди. Чигит қалалган майдонларнинг қор атро-фида нўхат экилди. Ҳар икки экин баравж ривож-ланди. Пояси ва туганак-лари ўта ўсимхоқлиги боис кўсак қурти ғўзани эмас, нўхатни танлайди. Шун-дай қилиб, деҳқонлар но-нини яримта қилётган зараркундадан олди, лекин самарали усул би-лан йўқ қилиб ташлаш имконига эга бўлишди.

Биз Абдуллажонлар да-ласида бўлидик. Бригада етакчиси нўхат гурқираб

ГИҶҲАНДИККА ҶТ ОЧАЙЛИК ҚОНУН КЕЧИРМАЙДИ

Жиноятга қўл уриш-дан қўрқмайди, қўрқ-дир. Ҳатто онгли ровишда унга мойил бўлаётган-лар, кўкнори экиб, қабиллик қилётганлар ҳамон орамизда учраб турибди.

«Қородори — 99» тадбири довомида ана шундай наомиқдор-нинг қирдиқори фаш этиляпти. Пахтакор шаҳрида яшовчи Татя-на Шкаева ҳеч қандай ишломайдиган Анато-лий Красновга қараш-ли томорқада кўкнори ўстираётганлиги аниқ-ланиб, ўсимлик йўқ қилинди, айбдор устидан эса жинойи иш

қўзғатилди. Жиззах тум-нидаги Ҳ. Олимжон, Ҳ. Ҳотамов номи хўжалик-ларда яшовчи Саида Усмонова, Абдуманнон Маматқўновлар ҳовлисида кўкнори гуллаб ётганли-га дуч келинган. Гаппа-роп ва Зоминда ҳам шундай ҳолатлар фаш этилди. Нурилла Сарим-қов ва Марка Туроновлар томорқасида кўкнори бош чиқариб, етилиб қолди. Томорқа эгалари бугун мулзам бўлиб, қонун олдида жавоб бермоқда-лар.

Лекин масаланинг энг ачинарли ва уяли томони бор. Кўкнори етиштириш билан шуғулланаётган ва

қўлга тушган бу фука-роларнинг қўччилиги кексалар, нафақахўр-лардир. Бу отахон онахонлар ўзлари яшаётган маҳаллалар-доги ёшларни тўғри йўлга бошлаш, уларга тарбия бериш ўрнига нопок қилмишлари билан «ўрнак» бўлиб турибдилар. Уларнинг қўчлиги тоза эмас: атрофдоғиларга ҳам жисмоний, ҳам моддий ва маънавий зарар етказаяпти. Фарзанд-лари доврасида нуру-ний сифатида қорилик гаштини суриш наҳот уларга ярашмас?

Ешмизни ҳурмат қилиб кечиришса керак, деб ўйлашса, хато қилишди. Қонун жиноятга қўл урган одамни ҳеч қачон кечирмайди.

Б. БЕГИМҚҶЛОВ,
Жиззах вилояти ички ишлар бошқармаси матбуот гуруҳи раҳбари.

Ўзбекистон кўхна осори-атиқалари билан машхур. Мустақил мамлакатимизнинг ҳам ўзига хос, замонавий ўз осори-атиқалари бўлса қандай яхши! Шу бонс истиклолнинг 8 йиллик байрами арафасида мен халқимизнинг ушалган азалий орзу-армонига рамзий иншоот бунёд қилиш лозим, деган фикрга келдим. Бу бизни кейинги авлодлар билан улайдиган кўприк — маҳаббатли иншоот бўларди.

Фаразмича, мазкур иншоот минора шаклида бўлиб, тақминан, баландлиги 150-200 метрни ташкил этади. Худди Париждаги Эйфель минораси янглиг заминга мустақам қадам тираб туради. Жаҳон минорачилик архитектурасининг барча ютуқларидан фойдаланилган ҳолда, миллий ўзбекона, шарқона қиёфаси билан ўзига хос бўлади. У Алишер Навоий номидаги миллий бог ёки «Пахтакор» стадиони ёнидаги

Орзуга айб йўқ

янги бассейнли оромгоҳ майдонида қад кўтарса аини мудолао бўлурди. Мустақиллик минораси 4 қаватдан иборат бўлади.

айланиб турадиган бўлади. Тўртинчи қават (150 метр баландлик)да томоша супаси бўлиб, ундан иншоотга қадам ранжида қилганлар

МУСТАҚИЛЛИК МИНОРАСИ

Биринчи қават(ер)да мустақиллик музейи ташкил этилади. Унда истиқлол тарихи, унинг фидойилари, бош қарамони, халқнинг мамлакатнинг мустақиллик йилларида эришган ютуқлари акс эттирилади.

Иккинчи қават (50 метр юқорида) «Бахт уйи» бўлиб, унда фарзандларимиз тарихий саналарда никоҳдан ўтишади.

Учинчи қават (100 метр баландлик)да ресторан, бар, кафе бўлади. Унда мамлакатимиз фарзандлари, хорижий меҳмонлар ҳордиқ чиқариб, дам олади. Миллий таомлардан тановул қилади. Ресторан оҳиста

Тошкентнинг сўлим жамолини, мустақиллик йилларида яратилган бунёдкорлик намуналарини томоша қилади.

Мустақиллик минорасида 3-4 та очиқ лифт кеча-кундуз ишлаб туради. Ундан одам қадами узилмайди. Аини чоғда миноранинг худди Бухородаги Минора калон, Шахрисабздаги Оксарой, Хивадаги Калта Минор зиёратгоҳлари сингари табиий зиналари ҳам бўладики, бу зиналар ўзини синовчилар учун спорт-соғломлаштириш вазифасини ўтайди.

Мустақиллик минораси қуруқ савлат учунгина қурилмайди. У тарихий,

маданий-маърифий марказ сифатида кеча-кундуз халққа хизмат қилади. Мамлакатимизга ташриф буюрган ҳар бир сайёҳ, албатта, бу минорага чиқиб-тушади.

Минора, лойиҳасини тузиш, уни қуриш учун халқаро танлов эълон қилиниши лозим. Қайси ривожланган давлат бизнинг миллий архитектурамиз билан омухталликда бу вазифани урда-лай олса, ўша юрт билан ҳамкорликда иншоот қурилиши амалга оширилади.

Қурилишга чет эл инвестицияси кенг жалб этилади. Тошкент шаҳар ҳокимияти буюртмачи сифатида миллий шароитни ҳисобга олади.

Мустақиллик минораси тақминан истиқлолимизнинг 10 йиллик байрами кўнларида ишга туширилиши мумкин. Ишонаманки, худо хоҳласа, мустақилликнинг 20 йиллиги нишонланган тарихий саналарда минора ўз харажатида тўла қолаб, давлатимиз бюджетига фойда келтириб турган миллий бой-лигимизга айланади.

Махмуд САТТОРОВ,
доцент.

«ЁЗДАН — ЁЗГАЧА!»

Яқинда «Чимён» дам олиш мажмуида «Буюк Ипак йўли» — «Чимён-99» санъат фестивалининг очилиш маросими бўлиб ўтди. Унда мамлакатимиз эстрада ёрқин юлдузларининг концерт тақдироти намойиши этилди.

Фестивални ўтказишдан мақсад мусиқа маданиятини ривожлантириш, ёш иқтидорли ижрочиларни топиш, композитор, шоир ва мусиқа

жамоалари ижодини тарғиб қилишдан иборат. Бу анжуман йил бўйи, яъни «Ёздан — ёзгача» ишори остида ишлайди.

Юксак тоғлар, сўлим табиат бағрида ўтказилган бу анжуман иштирокчиларда ҳам, томошабинларда ҳам кучли таассурот қолдири.

СУРАТЛАРДА: фестивалдан лавҳалар.

Н.МУҲАММАДЖОНОВ олган сурачлар.

«ХАЛҚ СЎЗИ» «НАРОДНОЕ СЛОВО»

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси
Олий Мажлиси Кенгаши ва
Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Аббосхон
УСМОНОВ

Тахрир хайъати:

М. ЕГОРОВ
(масъул котиб —
«Народное слово»),
А. ЖАББОРОВ,
С. ЗИНН,
М. МИРАЛИМОВ,
С. МУХИДДИНОВ
(бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»),
Л. ПАК,
М. САФАРОВ,
Р. ФАРХОДИЙ,
И. ХУДОЁЕВ,
И. ШОҒУЛОМОВ,
Ў. ҲОШИМОВ.

БЎЛИМЛАР:

Ижтимоий-сиёсий ҳаёт — 133-57-34;
Ҳуқуқ — 136-07-94;
Иқтисодиёт — 136-36-65;
Қишлоқ ҳўжалиги — 136-37-85;
Маънавият ва маърифат — 136-35-60, 132-10-65;
Хатлар — 136-29-89,
133-07-48;
Фан, соғлиқни сақлаш ва ижтимоий масалалар — 132-12-08;
Халқаро ҳаёт — 132-11-15;
Котибият — 133-10-28;
Эълонлар — 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00001

Буюртма Г — 0548,
30695 нусхада босилди,
ҳажми — 2 табоқ.
Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А-2.

Газета PENTIUM-II компьютерда терилди ҳамда операторлар Сергей ЛУКИН ва Жамшид ТОҒАЕВ томонидан саҳифаланди.

Навбатчи котиб — А. ОРИПОВ.
Навбатчи муҳаррир — Қ. ЭШМАТОВ.
Навбатчи — М. ЙЎЛДОШЕВА.
Муеахх — Ш. МАШРАББОВ.

• МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Тахририятда ҳажми 5 қоғоздан ибид материаллар қабул қилинмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмаҳонаси.
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти — 21.00
топирилди — 00.45
1 2 3 4 5 6

Киоскадан журналини сотиб олган ўқувчи ёхуд обуначи сабрсизлик билан саҳифаларни арақлай бошлайди. Чунки у журналдан ўзи ўқийдиган нимадир кўтаради ва излайди. Бу гап ҳам шундай бўлди.

ЭШИТГАНДАН КЎРГАН АФЗАЛ

Турли мавзулардаги мақолалар, шерлар ва сурачлар журналхонларни гоҳ қўлдирса, гоҳ хайратга солади, унинг тили учунда турган гапларини ўзига ақсантиргандай бўлади. Чунки, Ўзбекистон халқ шоири Эркин Воҳидовнинг устоз Озод Шарафидиновнинг 70 йиллик тўйида ўқилган ҳазил шери билан Неймат Аминовнинг «Тамба» мақоласида Озод аканинг беозор ва бегараз кулгиси янграгандай бўлади. Профессор Ҳикмат Собировнинг «Хотира» руқнида берилган «Бир учрашув тарихи» мақоласи эса академик шоир ва аjoyиб инсон Фахур Ғулом ҳақида ҳикоя қилади. Ёзувчи Мақсуд Қориевнинг «Икки боғга бир хизматкорини ўқиб, хайрихоҳлик билан жиймайиб қўямиз. Сабаби, барча ижодкорлар учун қадри бўлган, ҳамиша ишимиз тушиб турадиган, савобнинг ортидан юғурдиган Олимжон акаимиз (Ҳакимов) 60 ёшини уриб қўйибдилар. Илоҳим, умрларига умр берсин. Зикир

Муҳаммаджонов қаламига мансуб «Тобутдан қочган Ҳожи» мақоласи ўзбек театр санъати кулги даргаларидан бири бўлган Ҳожи Сиддиқ Исмолов ҳаёти ва ижодига бағишланган. «Очофатлик балоси» эса моддий бойлик кетидан қувиш кишини қандай баълоларга гирифтор этишини кўрсатиб бериши билан ҳар биримизни ҳушёр қилтиради. Шунингдек, бошқа катта-кичик мақолалар, ҳажвий шерлару расмлар ҳам ўқувчини бефарқ қолдирмайди. Шу ўринда расмлар ҳақида фикр айтиб ўтмоқ ҳўялидир. Уларнинг айримлари замирида бақувват фикр ва чўқур маъно буртиб туради. Улар ижтимоий юкдан ҳам холи эмас. Қўшма корхона (4-бет), соғувчи ва харидор (11-бет), она билан қиз (13-бет) суҳбати тасвирланган расмлар фикримиз исботидир.

«Минг эшитгандан бир кўрган афзал», деган ҳикматли сўз бор халқимизда. Келинг, яхшиси, ўзингиз журнални бир ўқиб қўлинг-а...

Г. ҲУСАНОВА,
«Халқ сўзи» мухбири.

ДЎСТЛИК РИШТАЛАРИ МУСТАҚАМЛАНМОҚДА

Ҳиндистоннинг республика-миздаги элчихонаси қошидаги Ҳинд маданий маркази ҳодимлари Ҳиндистон ва Ўзбекистон мустақиллик кулларига бағишланган концерт дастурларини намойиш қилишди.

Ўзбекистон Фанлар академияси Ядро физикаси инсти-тутининг Ўзбек шаҳарчасида ўтказилган ушбу маданий талбирда Ҳинд мумтоз рақсининг ўзгача, танлиқ хорое-раф Мангола Бхат зоини ва Ҳинд зарбаи мусиқа асбоблари устози Амаржит Сингх инти-

рок этди. Шунингдек, юртимиз санъаткорлари ижросидаги қўй ва қўшиқлар ҳам йиғилганлар Ҳўжмага ҳавола этилди. Бу каби талбирлар икки давлат ўртасидаги дўстлик ришталарининг янада мустақамланишида мўҳим омил бўлади, — деди Ҳинд маданий марказининг раҳбари, профессор Қамар Раис «Туркистон-пресс» муҳбирига берган интервьюсида.

«Туркистон-пресс».

“EAST PAPER” КОМПАНИЯСИ

қўйидаги қоғозларни

СОТАДИ

- ЭТИКЕТКА (ЕРЛИҚ) учун қоғозлар (Финляндия қоғози). Бичими 62, 84, (80 гр).
- Таширфома қоғозлари (ҳар хилдан бор).
- Ўз-ўзидан нусха қўчирадиган рангли қоғоз. Бичими А-2.
- Рангли 80 гр. қоғоз. Бичими А-4, А-3.
- Шунингдек,
- Офсет босма учун ўзгача еланган пленка. Бичими А-0.

Қўйидаги ноширлик хизматлари кўрсатилади: буклетлар, журналлар, ёрлиқлар (этикеткалар), йилномалар, плакатлар тайёрлаб берилади.

Флксмография матбаачилик буюртмалари қабул қилинади.

Макарон, муздаймоғ, чипс халтаси каби қаддоқлаш жиҳозлари тайёрлаб берилади.

Тел.: 133-70-54, 133-73-74.
Факс: 136-76-60.

©/1991

DAEWOO

КОНДИЦИОНЕРЛАРИ

1999 йил русумида,
Жапоний Корейда ишлаб
чиқарилган.

Мурожаат учун телефонлар:
130-38-78, 100-25-15.

©/1994

**КОЛЛЕЖЛАР, ЛИЦЕЙЛАР
ВА ЎҚУВ ЮРТЛАРИ УЧУН**

МЕБЕЛЬ

- Ўқувчилар столи (парталар), стуллари билан
- Компьютерлар учун универсал столлар
- Аудитория ва кутубхоналар учун столлар
- Ўқувчининг 1-тумбали столи
- Кутубхоналар учун китоб жавонлари
- Аудиториялар учун кийим илгичлар
- Спорт заллари учун швед деворлари

ВА БУЮРТМАЛАР БЎЙИЧА БОШҚА МЕБЕЛЛАР

Тел.: (371) 133-16-16, 133-06-26, 136-01-04

«Ўзбекистон миллий энциклопедияси» Давлат илмий нашриёти жамоаси нашриётнинг 1-тоифали илмий муҳаррири Гулнора Ҳўжаевага отаси

Қурбон
ҲАҚБЕРДИЕВнинг
вафот этганлиги муносабати билан чўқур таъзия изҳор қилади.

**ИХТИСОСЛАШТИРИЛГАН ДАВЛАТ
АКЦИОНЕРЛИК ТИЖОРАТ
“АСАКА” БАНКИ**

ЎЗБЕКИСТОНДА КИЧИК ВА ЎРТА ТАДБИРКОРЛИКНИ РИВОЖЛАНТИРИШ МАҚСАДИДА

НАМУНАВИЙ ЛОЙИҲАЛАРНИ АМАЛГА ОШИРИШДА

**МАШИНА-УСКУНАЛАРНИ СОТИБ
ОЛИШ УЧУН**

хорижий валютада (ЕТБ кредит линияси)
КРЕДИТЛАРНИ ТАҚДИМ ЭТАДИ

1) бир сменада 1 тонна хомашёни қайта ишлаб, картошка чипсларини ишлаб чиқариш қувватига эга
“Hanse Maschinen SHS GmbH” (Олмония) фирмасининг машина-ускунаси
(кредит суммаси - 275 минг АҚШ доллари)

2) бир кеча-кундузда 5 тонна хомашёни қайта ишлаб, мева шарбатларини ишлаб чиқариш қувватига эга “Thyssen” (Олмония) фирмасининг машина-ускунаси
(кредит суммаси - 246,7 минг АҚШ доллари)

Кредит олиш учун қўйидаги ресурсларга эга бўлган ФИРМАЛАР ТАЛАБГОР БЎЛИШЛАРИ МУМКИН:

а) Молиявий: хусусий маблағи, шу жумладан, ЭАВда пул маблағлари	\$ 91.666 \$ 16.500	а) Молиявий: хусусий маблағи, шу жумладан, ЭАВда пул маблағлари	\$ 82.233 \$ 14.987
б) Техникавий: ишлаб чиқариш майдони, бино электр қуввати	150 м ² 110 кВт	б) Техникавий: ишлаб чиқариш майдони, электр қуввати	200 м ² 50 кВт
в) Асосий хомашё картошка бир сменада	1 т.	в) Асосий хомашё мева-лар (олма, нок ва ҳ.к.) бир кеча-кундузда	5 т.

ТАЛАБГОР ФИРМА ТАКЛИФЛАРИ ҚЎЙИДАГИ ҲУЖЖАТЛАРДАН ИБОРАТ БЎЛИШИ ЛОЗИМ

- тўлдирилган тендер буюртмаси (ТЗ1 - шакл);
- лойиҳанинг талабгор фирма шарт-шароитига боғлиқ ҳолда ишлаб чиқилган техник-иқтисодий асосномаси;
- кредит миқдорининг камида 120% га тенг қўйматидаги гаров таъминоти тўғрисида маълумот;
- талабгор фирма ёки ҳомийларнинг 3 йиллик даврдаги чоракма-чорак тузилган бухгалтерия ҳисоботлари (1, 2, 5- шакллар), шунингдек, уларнинг бизнес-режалари. Мазкур бизнес-режаларда талабгор фирманинг лойиҳасини молия-лаштириш учун ўзининг етарли сармоёси борлиги тасдиқланган бўлиши, агар маблағ етарли бўлмаса, талабгор фирманинг сармоёсига етмаётган сумма қўшилгани тўғрисида “Бизнес-фонд” берган ҳужжат тақдим этилиши зарур;
- талабгор фирмани таъсис шартномасидан ва Низомидан нусха;
- маҳсулот ишлаб чиқиш учун зарур хомашё ва материаллар етказиб бериш ҳамда тайёрланган маҳсулотни сотиш тўғрисидаги мақсадлар баённомаси;
- янги ишлаб чиқаришни ташкил этиш учун лойиҳанинг барча ўлчамларига мос келадиган бино, уни таъмирлаш учун маблағлар мавжудлиги ҳақида батафсил маълумот;
- танлов ҳайъати ҳисобварағига 10 минг сўм қўйилганлигини тасдиқловчи ҳужжат ёки ана шу суммага банк берган кафолатнома нусхаси.

БАРЧА ҚИЗИҚУВЧИ ШАХСЛАР ҚЎЙИДАГИ МАНЗИЛЛАРГА МУРОЖААТ ҚИЛИШЛАРИ МУМКИН:

Намунавий лойиҳаларни сизнинг паронингизга мослаштириш масалалари бўйича: “Ушвестлойджа” РИКнинг мониторинг бошқармасига 700000, Тошкент, Пушкин кўчаси, 88 тел: (71) 133-63-43, 68-53-24, 68-52-36 факс: (71) 120-66-41 ёки компаниянинг истаган бўлимига.	Тендер шартлари ва тендер буюртмаларини қабул қилиш бўйича “АСАКА” банкнинг лойиҳаларни молиялаш бошқармасига 700015, Тошкент, “Нукус” кўчаси, 67 тел: (71) 120-82-10, 120-82-21, 120-82-24 факс: (71) 120-82-22.	Тендер буюртмаларини тайёрлашда ёрдам олиш учун жойлардаги Товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палаталари ҳамда Дехқон ва фермер ҳўжаликлари вилоят уюшмаларига.
---	--	--

LL@1981